

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

Stichting SPOTS
T.a.v. mevrouw Simone Eckhardt, directeur SPOTS
L.P. van Mallandstraat 46
4754 AP STAMPERSGAT
Nederland

**Directoraat Generaal
Volksgezondheid**
Publieke Gezondheid
Afd. Vaccinaties en
Infectieziektenbestrijding

Bezoekadres
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
T 070 340 79 11
F 070 340 78 34
www.rijksoverheid.nl

Kenmerk
3704991-1054809-PG

Uw brief
2 oktober 2023

Bijlage(n)
-

Datum 6 december 2023
Betreft bezoek Minister Ernst Kuipers aan WHO Traditional
Medicine Global Summit (augustus jl.) en verzoek tot
agendering gebruik wilde, bedreigde dieren en planten in
traditionele medicijnen

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres
met vermelding van de
datum en het kenmerk van
deze brief.*

Geachte mevrouw Eckhardt,

Hierbij reageer ik mede namens de minister van Landbouw, Natuur en
Voedselkwaliteit en de minister voor Natuur en Stikstof op uw brief van 2 oktober
jl. waarin u de bewindspersonen van beide ministeries vraagt om agendering van
het gebruik van wilde, bedreigde dieren en planten in traditionele medicijnen.

Zoönosebeleid

Het zoönosenbeleid gaat onze twee ministeries aan en we hebben hierop een
gezamenlijk beleidsplan gemaakt, het Nationaal actieplan versterken
zoönosenbeleid,¹ dat momenteel in uitvoering is en waarover recent de voortgang
aan de Kamer is gerapporteerd.² In het kader van dit actieplan zetten we ons in
op meer toezicht op (illegale) handel in dieren en hun vlees of andere producten.
Verschillende acties in het plan richten zich op het verminderen en voorkomen van
(illegale) handel in dieren en hun producten.

Deze handel vormt vooral een risico voor het ontstaan en de overdracht van
zoönosen in het land van herkomst, zoals bijvoorbeeld ook bij COVID-19 het geval
was. Toen heeft dit (zoönotische) virus zich zodanig ontwikkeld, dat er mens-op-
mens besmettingen mogelijk werden en daardoor een pandemisch virus ontstond
dat door mensen de wereld over is gebracht.

Daarom is het extra belangrijk om op internationale fora aandacht te vragen voor
deze risico's. Zo ook voor de risico's van lokale markten waar levende dieren
worden verkocht voor consumptie. Aandacht in relevante internationale gremia
voor het tegengaan van illegale handel in (uit het wild afkomstige) dieren en vlees
blijft van groot belang. Wanneer opportuun vragen we daar aandacht voor.

¹ [Nationaal actieplan versterken zoönosenbeleid \(overheid.nl\)](#)

² [Kamerbrief over Kamerrapportage Nationaal actieplan versterken zoönosenbeleid | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl](#)

WHO

In uw brief verwijst u naar de *WHO Traditional Medicine Global Summit*, die werd gehouden in Gandhinagar (India) op 17-18 augustus 2023. Ik was in India voor een werkbezoek en voor de G20 Health Ministers bijeenkomst (18-19 augustus), maar ik heb niet deelgenomen aan dit WHO-overleg.

Kenmerk
3704991-1054809-PG

U benoemt het WHO-beleid om traditionele medicijnen te verankeren en te integreren als aanvulling op de reguliere gezondheidszorg en maakt zich zorgen dat de WHO zich daarbij niet duidelijk uitspreekt over het gebruik van producten van bedreigde dier,- en plantensoorten als onderdeel van traditionele medicijnen. De WHO ziet de traditionele geneeskunde als een belangrijke aanvulling op de reguliere gezondheidszorg, met name in gebieden waar het de toegang tot zorg kan vergroten. Ik zie dat de WHO hierbij wel degelijk ook aandacht heeft voor biodiversiteit en duurzaamheid, zoals verwoord in het statement naar aanleiding van bovengenoemde Summit: *'The WHO Traditional Medicine Centre ... focuses on partnership, evidence, data, biodiversity and innovation to optimize the contribution of traditional medicine to global health, universal health coverage, and sustainable development, and is also guided by respect for local heritages, resources and rights.'*³

CITES

De impact van illegale internationale handel in bedreigde dier- en plantensoorten (*illegal wildlife trade*) is groot en zet de internationale biodiversiteit ernstig onder druk. Het CITES-verdrag beschermt soorten om uitsterven in het wild door internationale handel te voorkomen. Nederland heeft als handelsland hier een grote verantwoordelijkheid in en acteert daar ook op. Zoals ook aangegeven in de Verzamelbrief Natuur, die op 23 juni jl. naar de Kamer is gestuurd⁴, geldt de beschermingsstatus van een soort voor levende en dode dieren (en planten) en alle onderdelen en mogelijke producten van de betreffende beschermde soort. Traditionele medicijnen en voedingssupplementen hoeven daarmee in CITES-verband niet als 'productgroep' apart opgenomen te worden. De beschermingsstatus van de dier- of plantensoort, die is verwerkt in de medicijnen of voedingssupplementen (of in andere producten), is leidend. Soorten als jaguar, neushoorn, tijger hebben de hoogste beschermingsstatus onder CITES en internationale handel hierin is verboden. In Nederland kennen we voor sommige soorten nog striktere regelgeving en geldt er bijvoorbeeld een bezitsverbod voor neushoornhoorn en tijgerbotten.

Binnen CITES is er blijvende aandacht voor het tegengaan van internationale illegale handel en gelieerde vraagreductie. Tijdens de CoP19 (11-25 november 2022) is er een aantal besluiten genomen die onder meer toezien op het gebruik van de "*CITES Guidance on demand reduction strategies to combat illegal trade in CITES-listed species*", regionale trainingsseminars en lokale pilotprojecten op het gebied van vraagreductie. Nederland steunt deze besluiten. Daarnaast heeft Nederland deelgenomen aan de CITES Big Cat Task Force. De Task Force heeft onder meer maatregelen geïdentificeerd om - naast de CITES soortspecifieke maatregelen - de samenwerking tussen vraag, aanbod en transitlanden te versterken om de illegale handel in soorten grote adequaat aan te pakken. Nederland blijft zich inzetten voor een goede inbedding van deze maatregelen binnen CITES.

³ [The First WHO Traditional Medicine Global Summit](#)

⁴ [Verzamelbrief natuur | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl](#)

Context inbeslagnames EU/Nederland

U geeft in uw brief aan "ook in de EU bestaat het merendeel van inbeslagnames van wildlife uit zogenaamde 'medicinals'." Het is belangrijk om daarop wat meer context te schetsen. De minister voor Nens heeft hier de Tweede Kamer over geïnformeerd naar aanleiding van recente Kamervragen (5 september 2023).⁵ Hierin geeft zij aan dat het lastig is vast te stellen of het bij dergelijke inbeslagnames daadwerkelijk om medicijnen gaat. Diverse categorieën producten (waaronder voedingssupplementen en cosmetica) worden nog weleens onder 'medicinale producten' geschaard. Bij het overgrote deel van de overtredingen in Nederland betreft het producten met beschermde *planten* direct geadresseerd aan particulieren en gaat het om een kleine hoeveelheid voor persoonlijk gebruik. De aard van de vele inbeslagnames van 'medicinale' producten betreft met name onbewuste overtreders, die zonder kennis van de wettelijk vereiste vergunningen producten in het buitenland bestellen, of meenemen van buitenlandse reizen, met het doel deze zelf te consumeren. Producten, die gebruikt worden voor traditionele geneeskunde, betreffen meestal kruidenpreparaten met uitsluitend plantaardige ingrediënten. Voor de import van dergelijke producten gelden, zoals voor alle geneesmiddelen en levensmiddelen, strenge eisen, die erop gericht zijn om de volksgezondheid te beschermen. Ze zijn registratie plichtig en vallen onder de Warenwet. Deze zendingen worden conform betreffende regelgeving gecontroleerd.

Kenmerk
3704991-1054809-PG

Ik hoop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben. Ik stel een afschrift van deze brief beschikbaar aan de Tweede Kamer.

Hoogachtend,

de minister van Volksgezondheid,
Welzij

Ernst Kuipers